

Inkomen en vermogen van gewezen zelfstandigen

Herziene versie

12

Anouk de Rijk
Ellen Daems
Lydia Geijtenbeek

Verklaring van tekens

.	gegevens ontbreken
*	voorlopig cijfer
**	nader voorlopig cijfer
x	geheim
–	nihil
–	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2011–2012	2011 tot en met 2012
2011/2012	het gemiddelde over de jaren 2011 tot en met 2012
2011/'12	oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2011 en eindigend in 2012
2009/'10– 2011/'12	oogstjaar, boekjaar enz., 2009/'10 tot en met 2011/'12

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek
Grafimedia

Omslag
Teldesign, Rotterdam

Inlichtingen
Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier:
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen
E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet
www.cbs.nl

ISSN: 1877-3028

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Den Haag/Heerlen, 2012.
Verveelvoudiging is toegestaan,
mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inhoud	3
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	5
1.2 Opzet van het onderzoek	5
1.3 Indeling van het rapport	5
2. Inkomens- en vermogenspositie van gewezen zelfstandigen	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Het persoonlijk bruto-inkomen	7
2.3 Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen	10
2.4 Het vermogen	12
2.5 Conclusie	14
3. Beschrijving van het onderzoek	15
3.1 Populatie	15
3.2 Onderzoeksmethode	15
3.3 Bronnen	15
3.4 Kwaliteit van de uitkomsten	15
4. Begrippen en Afkortingen	17
4.1 Begrippen	17
4.2 Afkortingen	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is geïnteresseerd in de pensioenvoorziening van gewezen zelfstandigen. Hieronder verstaan we personen die voor de pensioensgerechtigde leeftijd inkomsten als zelfstandige hadden. Dit onderzoek heeft als doel om een inschatting te geven in hoeverre de inkomens- en vermogenspositie van deze groep afwijkt van die van gewezen werknemers.

1.2 Opzet van het onderzoek

De doelpopulatie van dit onderzoek bestaat uit personen die op de laatste vrijdag van september in 2008 67 jaar waren, tot de bevolking van Nederland behoorden en die op de laatste vrijdag van september 1999 of 2003 een baan hadden in loondienst, of over die jaren belastingaangifte hebben gedaan als zelfstandige. Van deze populaties 'gewezen werknemers', 'gewezen zelfstandigen' en 'combinatie gewezen werknemers en zelfstandigen' is het inkomen en vermogen in 2008 vastgesteld.

1.3 Indeling van het rapport

In dit rapport beschrijven we achtereenvolgens de onderzoekspopulatie (paragraaf 2.1), het persoonlijk inkomen (paragraaf 2.2), huishoudinkomen (paragraaf 2.3) en de vermogenspositie (paragraaf 2.4) van de drie groepen binnen de populatie. We sluiten af met een korte samenvattende conclusie (paragraaf 2.5).

2. Inkomens- en vermogenspositie van gewezen zelfstandigen

2.1 Inleiding

Dit onderzoek geeft een inschatting of de inkomens- en vermogenspositie van personen die in het verleden zelfstandige waren (oftewel gewezen zelfstandigen), afwijkt ten opzichte van personen die werkzaam waren als werknemer (gewezen werknemers). Werknemers bouwen in de meeste gevallen via hun werkgever pensioen op tijdens hun werkzame leven. Zelfstandigen moeten dit zelf regelen. De indruk bestaat dat wanneer de pensioensgerechtigde leeftijd bereikt wordt, de inkomenspositie van zelfstandigen in negatieve zin afwijkt van werknemers. In dit hoofdstuk beschrijven we het persoonlijk bruto-inkomen, het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen en het vermogen in 2008 van gewezen zelfstandigen, gewezen werknemers en personen die in het verleden zowel zelfstandige als werknemer zijn geweest.

Op de laatste vrijdag in september 2008¹ hadden ruim 148 duizend personen de leeftijd van 67 jaar. Ruim 69 duizend personen, oftewel bijna de helft, was werknemer en/of zelfstandige op 58-jarige of 62-jarige leeftijd². Deze groep vormt onze onderzoekspopulatie. Het grootste deel hiervan, meer dan 80 procent, bestaat uit gewezen werknemers. Ongeveer 15 procent is gewezen zelfstandige en de kleinste groep bestaat uit personen die zowel werknemer als zelfstandige is geweest³ (5 procent).

1. Afbakening populatie

	Totaal		w.v. mannen	w.v. vrouwen	
	Aantal	%			
Aantal 67-jarigen op 26 september 2008	148 010	100			
Gewezen zelfstandige en/of werknemer w.o	69 890	47	100	69	31
werknemers	56 480		81	68	32
zelfstandigen	10 260		15	66	34
combinatie werknemers/ zelfstandigen	3 150		5	84	16

Het aandeel mannen onder alle 67-jarigen is iets minder dan de helft⁴. Binnen de onderzoekspopulatie zijn mannen echter oververtegenwoordigd. Ongeveer twee derde van de 67-jarige gewezen werknemers of zelfstandigen is man. Onder personen die een

¹ Er is gekozen voor deze datum omdat op de laatste vrijdag in september over het algemeen zo min mogelijk sprake is van seizoensinvloeden of startende dan wel eindigende contracten.

² Dit is vastgesteld op twee peilmomenten: de laatste vrijdag van september in 1999 en 2003. Werknemers of zelfstandigen die vóór 1999 zijn gestopt met baan of onderneming behoren niet tot de onderzoekspopulatie.

³ Hieronder vallen personen die op één peilmoment zowel werknemer als zelfstandige waren, maar ook personen die het ene peilmoment werknemer waren en het andere peilmoment zelfstandige.

⁴ Bron Statline.

verleden als zowel werknemer als zelfstandige combineren, bestond maar liefst vijf zesde uit mannen.

2.2 Het persoonlijk bruto-inkomen

Het is lastig om een vergelijking te maken tussen het inkomen van zelfstandigen en werknemers. Eén van de redenen is dat zelfstandigen vaak fiscale voordelen ontvangen. Daarnaast hebben ondernemers de mogelijkheid van kostenaf trek op de winst⁵. Ook is bekend dat voor zelfstandigen wel premies worden afgetrokken voor volksverzekeringen die particulier zijn afgesloten, maar dat dit in veel mindere mate dan bij werknemers standaard gebeurt. Voor een vergelijking van het inkomen van gewezen zelfstandigen maken we daarom gebruik van het persoonlijk bruto-inkomen. Dit inkomensbegrip bevat de som van alle inkomensbronnen die aan een persoon toegerekend kunnen worden (zoals inkomen uit arbeid en inkomen uit eigen onderneming), verhoogd met ontvangen overdrachten (zoals uitkeringen), maar zonder rekening te houden met premieafdrachten.

Staat 2 laat zien dat het gemiddelde inkomen in 2008 van de populatie gewezen zelfstandigen en werknemers 30 duizend euro bedraagt. De inkomens van zelfstandigen liggen in 2008 gemiddeld hoger dan de inkomens van werknemers. Daarentegen is het inkomen van de laagste 25 procent van de zelfstandigen lager dan de laagste 25 procent van de voormalig werknemers. Dat zelfde geldt ook voor de laagste 50 procent. Met name de zelfstandigen met de hoogste inkomens zorgen voor het gemiddeld hogere inkomen van de zelfstandigen. De personen met zowel een verleden als werknemer als zelfstandige hebben gemiddeld het hoogste inkomen. Maar liefst 47 procent heeft een bovenmodaal⁶ inkomen tegenover 20 procent van de voormalig werknemers en 33 procent van de voormalig zelfstandigen.

2. Persoonlijk bruto-inkomen (gewezen) werknemers, zelfstandigen en combinatie, 2008

	Werknemers	Zelfstandigen	Combinatie	Totaal
Aantal	56 290	10 220	3 140	69 650
Gemiddeld inkomen	€ 29 000	€ 32 000	€ 49 000	€ 30 000
25e percentielgrens	€ 16 000	€ 13 000	€ 22 000	€ 16 000
50e percentielgrens	€ 24 000	€ 22 000	€ 35 000	€ 24 000
75e percentielgrens	€ 35 000	€ 36 000	€ 59 000	€ 36 000
Percentage bovenmodaal inkomen ⁶	20	33	47	23

Als we kijken naar de verschillende inkomstenbronnen van de doelgroepen in 2008 valt op dat 87 procent van de gewezen werknemers in 2008 geen inkomsten meer heeft uit een baan of onderneming, terwijl bijna de helft van de zelfstandigen nog wel werkt (zie

⁵ Werknemers hebben sinds 2001 niet meer de mogelijkheid om kosten (zoals reiskosten of kosten voor werkkleding) van hun inkomen af te trekken.

⁶ Het modale inkomen wordt jaarlijks vastgesteld door het CPB en zit in koopkracht ongeveer op het niveau van de voormalige ziekenfondsgrens. In 2008 was dit € 31 500.

staat 3). Hiervan werkt 43 procent in de eigen onderneming en 3 procent in een baan als werknemer. Vrijwel iedereen ontvangt pensioeninkomsten, omdat hieronder ook de AOW-uitkering wordt gerekend.

3. Inkomstenbron (gewezen) werknemers, zelfstandigen en combinatie, 2008

	Werknemer	Zelfstandige	Combinatie	Totaal
	%			
Inkomsten uit pensioen, maar niet uit baan/onderneming	87	54	49	80
Inkomsten uit zowel baan/onderneming als pensioen	13	46	51	20

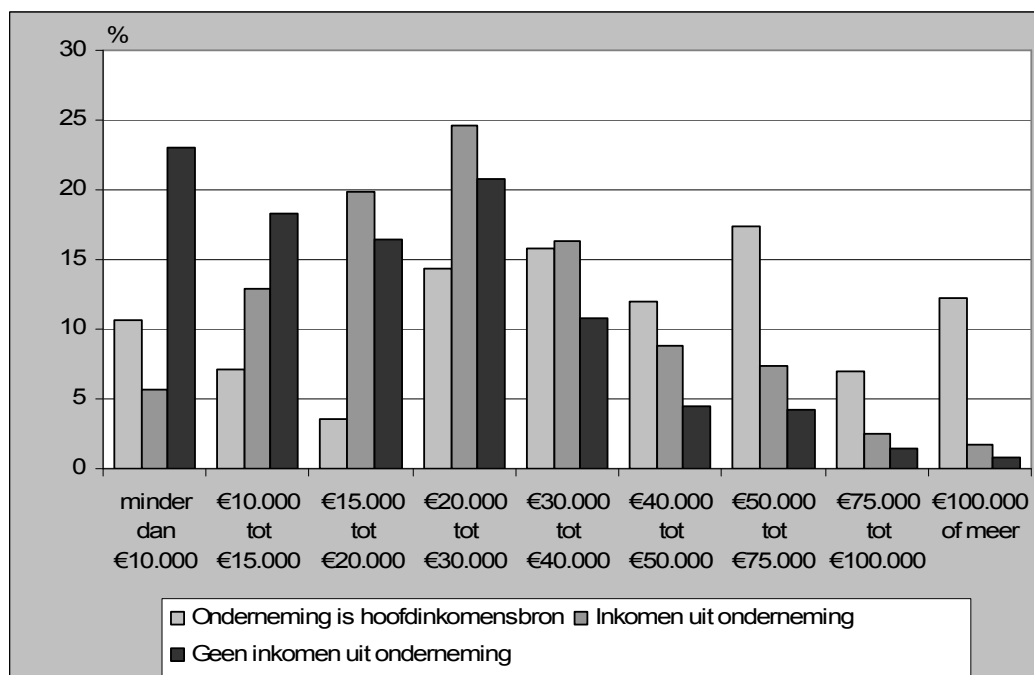
Om een beter beeld te krijgen waarom zelfstandigen doorwerken, splitsen we deze groep op naar inkomensbron in 2008 (zie 4 en 5). Hieruit blijkt dat zelfstandigen die nog steeds inkomsten ontvangen uit hun onderneming gemiddeld een hoger inkomen hebben dan voormalig zelfstandigen zonder huidige inkomsten uit de onderneming. Dit geldt ook voor zelfstandigen waarbij de onderneming in 2008 niet (meer) de hoofdinkomstenbron is. Bovendien hebben gewezen zelfstandigen zonder inkomsten uit onderneming in 2008 vaker een inkomen onder de 15 duizend euro, terwijl bijna twee derde van de ondernemers voor wie de onderneming in 2008 nog de hoofdinkomstenbron was juist een bovenmodaal inkomen had.

4. Persoonlijk bruto-inkomen van (gewezen) zelfstandigen naar inkomensbron in 2008

	Onderneming is hoofdinkomstenbron	Neveninkomsten uit onderneming	Geen inkomen uit onderneming	Totaal zelfstandigen
Aantal	2 310	2 110	5 830	10 260
Gemiddeld inkomen	€ 57 000	€ 30 000	€ 23 000	€ 32 000
25e percentielgrens	€ 23 000	€ 17 000	€ 11 000	€ 13 000
50e percentielgrens	€ 39 000	€ 25 000	€ 17 000	€ 22 000
75e percentielgrens	€ 64 000	€ 36 000	€ 28 000	€ 36 000
Percentage bovenmodaal inkomen ⁶	62	31	23	33

Duidelijk is dat de groep zelfstandigen die actief blijft in hun onderneming er financieel beter voorstaat dan de groep die dat niet doet.

5. Persoonlijk bruto-inkomen van (gewezen) zelfstandigen naar inkomstenbron, 2008

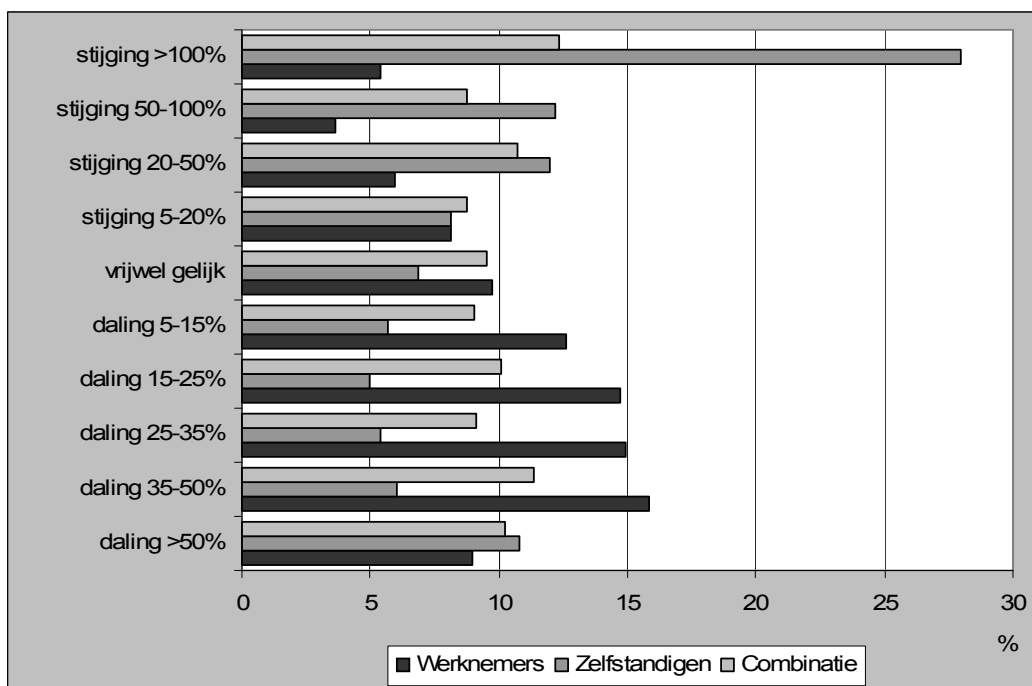

Vooraf de verandering in inkomen tussen de 62 en 67 jaar verschilt sterk tussen (gewezen) werknemers en zelfstandigen. Ten eerste hadden zelfstandigen in 2003 vaker dan werknemers een negatief of geen inkomen. Voor mensen met een negatief of geen inkomen, kan de relatieve inkomensontwikkeling niet goed worden bepaald. Voor een vergelijking van de inkomensontwikkeling kijken we daarom alleen naar personen met een positief inkomen in zowel 2003 als 2008.

We zien dat bij 28 procent van de zelfstandigen het inkomen meer dan verdubbelt, ten opzichte van slechts 5 procent van de werknemers. Bovendien is bij meer dan de helft van de zelfstandigen het inkomen gestegen. Dit kan mede verklaard worden door de economische ontwikkeling in deze periode. Door de lage conjunctuur in 2003 en opleving in 2008 steeg het gemiddelde inkomen van zelfstandigen harder dan de overige inkomens.

Onder werknemers had slechts een kwart in 2008 een hoger inkomen dan in 2003, terwijl 60 procent er op achteruit ging. Van de ondernemers ervoer slechts een derde een achteruitgang in inkomen. Daarentegen ervaart 11 procent van de zelfstandigen een inkomensdaling van de helft of meer, ten opzichte van 9 procent van de werknemers.

6. Relatieve verandering in inkomen tussen 2003 en 2008

2.3 Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen

De inkomenspositie van de 67-jarigen is niet alleen afhankelijk van het eigen inkomen. Ook het inkomen van de partner en eventuele overige huishoudleden bepaalt of men voldoende te besteden heeft of juist krap bij kas zit. In het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen wordt rekening gehouden met de grootte van het huishouden. Hiermee zijn inkomens van huishoudens van verschillende grootte en samenstelling vergelijkbaar.

Het gemiddelde huishoudinkomen van de groep 67-jarigen was in 2008 ongeveer 27 duizend euro⁷. Onder de (voormalig) zelfstandigen was dit 30 duizend euro; bijna een zesde meer dan het gemiddelde huishoudinkomen van de (voormalig) werknemers. Bovendien had 37 procent van de gewezen zelfstandigen een huishoudinkomen boven de 30 duizend euro, ten opzichte van een kwart van de werknemers.

⁷ Door standaardisatie van het besteedbaar huishoudinkomen worden inkomens van verschillende typen huishoudens qua welvaartsniveau vergelijkbaar gemaakt met inkomens van eenpersoonshuishoudens. Daarom kan het gemiddelde huishoudinkomen lager uitvallen dan het gemiddelde bruto-inkomen.

7. Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen werknemers, zelfstandigen en combinatie⁸, 2008

	Werknemers	Zelfstandigen	Combinatie	Totaal
Aantal	54 680	9 910	3 080	67 660
Gemiddeld inkomen	€ 26 000	€ 30 000	€ 38 000	€ 27 000
25e percentielgrens	€ 18 000	€ 18 000	€ 22 000	€ 18 000
50e percentielgrens	€ 23 000	€ 25 000	€ 30 000	€ 23 000
75e percentielgrens	€ 29 000	€ 36 000	€ 44 000	€ 31 000
Percentage laag inkomen ⁹	1	5	3	2
Inkomenscategorieën (%)				
w.o.				
minder dan € 15 000	7	15	8	9
€ 15 000 tot € 30 000	69	48	42	65
meer dan € 30 000	24	37	50	27

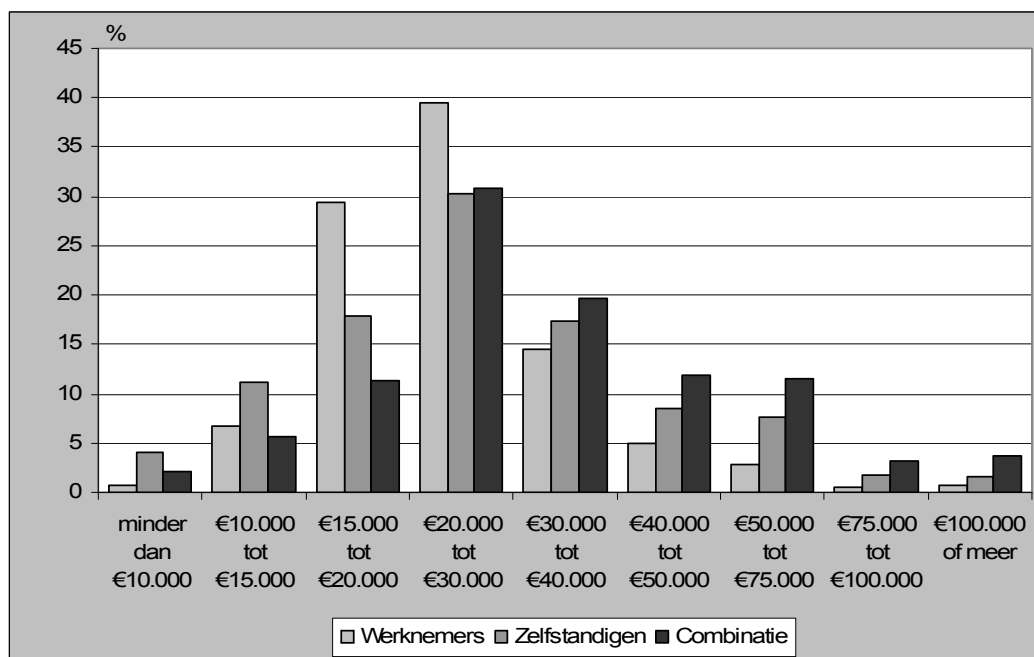
Daar staat wel tegenover dat 15 procent van de zelfstandigen een huishoudinkomen had van minder dan 15 duizend euro, ten opzichte van 7 procent van de werknemers. Het vermogen buiten beschouwing gelaten, moet 5 procent van de huishoudens van zelfstandigen rondkomen van een laag inkomen⁹.

Onder de personen die zowel werknemer als zelfstandige waren, zien we ten slotte een relatief hoog gemiddeld huishoudinkomen van 38 duizend euro, en is het aandeel huishoudens dat moet rondkomen van minder dan 15 duizend euro met 8 procent vergelijkbaar met (voormalig) werknemers.

⁸ De aantallen werknemers, zelfstandigen en combinatie werknemer/zelfstandige in deze staat zijn lager dan de aantallen in staat 1, omdat het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen niet voor iedereen binnen de populatie bekend is.

⁹ De lage-inkomensgrens voor huishoudens is vastgesteld als de koopkracht van een bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979. Omgerekend naar prijzen van 2008 is dit € 11.019.

8. Verdeling gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen, 2008

2.4 Het vermogen

Het vermogen wordt niet op individueel niveau, maar op huishoudensniveau vastgesteld omdat veel onderdelen van het vermogen niet aan personen zijn toe te kennen. De totale waarde van het vermogen van het huishouden is het verschil tussen bezittingen (waaronder de waarde van de eigen woning) en schulden (waaronder de hypotheekschuld van de woning).

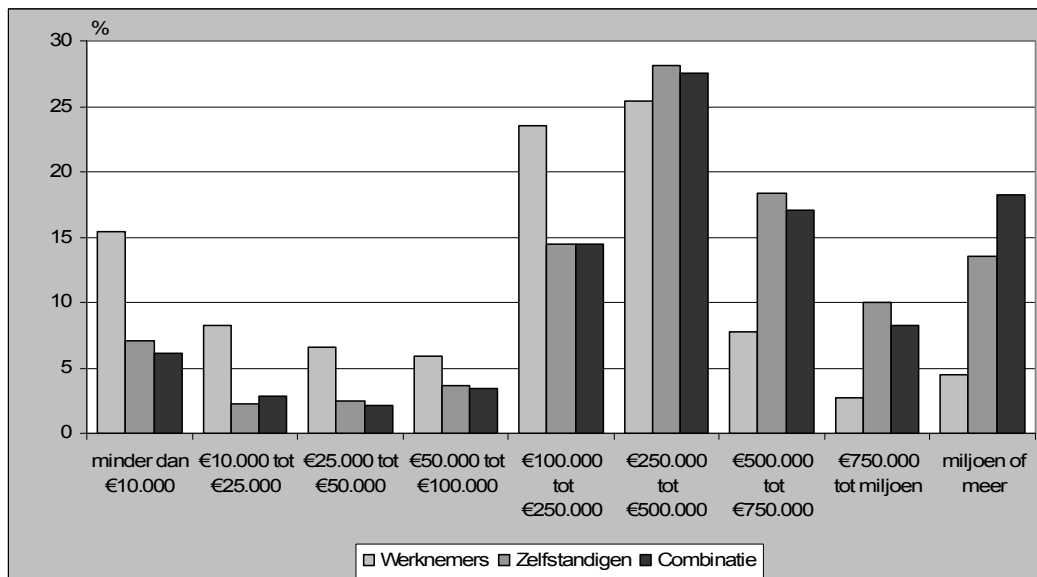
Het gemiddelde vermogen van de 67-jarige voormalig werknemers en zelfstandigen bedroeg in 2008 ruim 383 duizend euro. De (voormalig) zelfstandigen hadden een gemiddeld vermogen van 557 duizend euro en dat is fors meer dan het gemiddelde vermogen van werknemers van 326 duizend euro. De minst vermogende zelfstandigen hebben aanzienlijk meer vermogen dan de minst vermogende werknemers. Slechts 7 procent van de zelfstandigen had een vermogen van minder dan 10 duizend euro ten opzichte van 15 procent onder gewezen werknemers. Maar liefst één op de zeven gewezen zelfstandigen heeft een vermogen van meer dan een miljoen euro.

9. Vermogen van (gewezen) werknemers, zelfstandigen en combinatie, 2008

	Werknemers	Zelfstandigen	Combinatie	Totaal
Aantal	55 090	9 970	3 090	68 160
Gemiddeld vermogen	€ 326 000	€ 557 000	€ 837 000	€ 383 000
25e percentielgrens	€ 29 000	€ 203 000	€ 220 000	€ 41 000
50e percentielgrens	€ 194 000	€ 421 000	€ 433 000	€ 226 000
75e percentielgrens	€ 367 000	€ 725 000	€ 782 000	€ 432 000

Ook figuur 10 laat zien dat de vermogenspositie van gewezen zelfstandigen gunstig afsteekt ten opzichte van de gewezen werknemers.

10. Verdeling vermogen, 2008

Het relatief lage inkomen van een deel van de (gewezen) zelfstandigen lijkt (deels) te worden gecompenseerd door het vermogen. Wanneer de combinatie van vermogen en inkomen wordt bekeken, dan valt op dat zelfstandigen met een laag huishoudinkomen meestal een relatief hoog vermogen hebben¹⁰. Ook hebben de zelfstandigen relatief vaker dan de werknemers zowel een hoog huishoudinkomen als een hoog vermogen. Ten slotte is het aandeel (gewezen) werknemers waarvan zowel inkomen als het vermogen tot de laagste 25 procent¹¹ behoort, ruim tweemaal zo hoog als onder de (gewezen) zelfstandigen.

¹⁰ De laagste 25 procent vermogens binnen de onderzoeksgroep is €41.000 of minder, en de hoogste 25 procent €432.000 of meer, zie ook staat 6. Vermogens hiertussen horen tot de middencategorie.

¹¹ De laagste 25 procent huishoudinkomens binnen de onderzoeksgroep is € 18.000 of lager, en de hoogste 25 procent heeft een huishoudinkomen van € 31.000 of meer, zie ook staat 5. Inkomens hiertussen horen tot de middencategorie.

11. Verhouding huishoudinkomen en vermogen bij (gewezen) werknemers, 2008

	Aandeel totaal	Laag inkomen (tot € 18.000)	Midden inkomen	Hoog inkomen (vanaf € 31.000)
	%			
Totaal werknemers	100			
Laag vermogen (tot € 41.000)		13	13	1
Midden vermogen		11	33	9
Hoog vermogen (vanaf € 432.000)		1	7	11
Werknemers met een sterke (>35%) daling in inkomen tussen 2003 en 2008	24			
Laag vermogen (tot € 41.000)		18	12	1
Midden vermogen		15	30	7
Hoog vermogen (vanaf € 432.000)		2	7	9

12. Verhouding huishoudinkomen en vermogen bij (gewezen) zelfstandigen, 2008

	Aandeel totaal	Laag inkomen (tot € 18.000)	Midden inkomen	Hoog inkomen (vanaf € 31.000)
	%			
Totaal zelfstandigen	100			
Laag vermogen (tot € 41.000)		6	4	1
Midden vermogen		13	18	10
Hoog vermogen (vanaf € 432.000)		8	17	24
Zelfstandigen met een sterke (>35%) daling in inkomen tussen 2003 en 2008	14			
Laag vermogen (tot € 41.000)		7	3	0
Midden vermogen		18	17	5
Hoog vermogen (vanaf € 432.000)		11	20	20

2.5 Conclusie

Gewezen zelfstandigen werken vaker door na hun 65ste dan werknemers. Dit heeft twee kanten: enerzijds is het gemiddelde persoonlijk bruto-inkomen van zelfstandigen die doorwerken 41 procent hoger dan dat van werknemers, anderzijds verdienen ondernemers die gestopt zijn juist 21 procent minder dan werknemers. Het aandeel zelfstandigen dat in 2008 de helft minder verdiende dan in 2003 is weliswaar iets hoger dan onder werknemers, maar de verschillen zijn klein.

De vermogenspositie van (gewezen) zelfstandigen is daarentegen relatief gunstig; gemiddeld bezitten ze ruim 550 duizend euro en slechts 7 procent heeft minder dan 10 duizend euro aan bezit. Neem je zowel vermogen als huishoudinkomen in ogenschouw, dan zit slechts 6 procent van de zelfstandigen op beide terreinen laag, ten opzichte van 13 procent van de werknemers.

3. Beschrijving van het onderzoek

3.1 Populatie

De populatie van dit onderzoek bestaat uit personen die op de laatste vrijdag van september in 2008 67 jaar waren, tot de bevolking van Nederland behoorden en die op de laatste vrijdag van september 1999 of 2003 een baan hadden in loondienst, of over die jaren belastingaangifte hebben gedaan als zelfstandige.

3.2 Onderzoeksmethode

De onderzoekspopulatie is afgebakend met behulp van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB). Per persoon is vastgesteld of op het peilmoment in 1999 en/of 2003 sprake was van een baan als werknemer of van inkomsten als zelfstandigen. Het onderzoeksbestand is verder op persoonsniveau verrijkt met informatie over het persoonlijk bruto-inkomen in 2003 en 2008 en het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen en het vermogen in 2008. Ook is vastgesteld of een persoon op het peilmoment in 2008 AOW/pensioeninkomsten ontving en of een persoon nog steeds een baan had als werknemer of inkomsten als zelfstandige.

3.3 Bronnen

Sociaal Statistisch Bestand (SSB)

Het SSB is een stelsel van registers en enquêtes, die op persoonsniveau aan elkaar zijn gekoppeld. Per jaargang worden meer dan 50 registers gebruikt. Deze registers hebben betrekking op verschillende sociaal-economische onderwerpen, zoals opleidingsniveau, inkomen, banen, zelfstandigen en arbeidsmarktpositie. Het SSB bevat voorlopige en definitieve gegevens. Bij definitieve gegevens zijn registers en enquêtes onderling op elkaar afgestemd en consistent gemaakt.

De doelpopulatie van het SSB bestaat uit alle personen die in Nederland wonen, en personen die niet in Nederland wonen maar in Nederland werken of een uitkering dan wel pensioen vanuit Nederland ontvangen.

Voor dit onderzoek zijn gegevens uit het SSB gebruikt die betrekking hebben op:

- Persoonlijk bruto-inkomen, gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen en vermogen. De gegevens zijn ontleend aan de Belastingdienst en de registratie van de studiefinanciering.
- Sociaal-economische categorie. Deze gegevens zijn ontleend aan de Belastingdienst, gemeenten en uitkeringsinstanties.

3.4 Kwaliteit van de uitkomsten

Een deel van de niet-waargenomen bestanddelen uit de Inkomensstatistiek zijn geraamd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Kinderbijslag die om technische redenen niet uit een

registratie ontleend wordt. Ook de inkomsten uit eigen woning (de economische huurwaarde) zijn via een rekenmodel geschat (op basis van de fiscale huurwaarde en waarde van de eigen woning). Ook zijn alle premies sociale verzekering geraamd.

Een aantal inkomensbestanddelen wordt niet waargenomen, ofschoon die wel deel uitmaken van het besteedbaar inkomen, terwijl een acceptabele ramingsmethode (nog) niet beschikbaar is. Voorbeelden hiervan zijn kinderalimentatie en andere inkomensoverdrachten tussen huishoudens (bijvoorbeeld inkomensoverdrachten van ouders aan hun uitwonende studerende kinderen). Doordat deze overdrachten niet waargenomen zijn, wordt het besteedbaar inkomen van betalende huishoudens overschat en dat van ontvangende huishoudens onderschat. Ook inkomensoverdrachten van en naar het buitenland (bijvoorbeeld overdrachten naar familie in het buitenland) en zwarte inkomens worden in de Inkomensstatistiek niet geregistreerd.

Bedragen in de staten en figuren zijn afgerond op duizendtallen.

4. Begrippen en Afkortingen

4.1 Begrippen

Combinatie gewezen werknemer/zelfstandige – Persoon die in 1999 en/of 2003 inkomsten ontving als zelfstandige en als werknemer.

Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen – Voor alle personen in het huishouden worden de betaalde inkomensoverdrachten, premies en belasting van het bruto inkomen afgetrokken en geaggregeerd op huishoudensniveau om zo het besteedbaar inkomen van het huishouden te bepalen. Met behulp van equivalentiefactoren wordt het besteedbaar inkomen voor verschillen in omvang en samenstelling van de huishoudens gecorrigeerd. Door standaardisatie worden inkomens van verschillende typen huishoudens qua welvaartsniveau vergelijkbaar gemaakt met inkomens van eenpersoonshuishoudens.

(Gewezen) werknemer – Persoon die in 1999 of 2003 inkomsten ontving als werknemer, maar in 1999 noch 2003 inkomsten ontving als zelfstandige. Een werknemer is een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat. Hieronder vallen werknemers, ambtenaren, directeur-grotaandeelhouders en overige actieven.

(Gewezen) zelfstandige – Persoon die in 1999 of 2003 inkomsten ontving als zelfstandige, maar in 1999 noch 2003 inkomsten ontving als werknemer. Een zelfstandige is een persoon met als (hoofd)baan het verrichten van arbeid voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep. Als zelfstandige worden aangemerkt: zelfstandige eigen bedrijf, meewerkend gezinslid en overige zelfstandigen.

Personen met inkomsten uit pensioen – Personen met inkomsten uit een pensioenuitkering.

Persoonlijk bruto-inkomen – De som van het persoonlijk primair inkomen (inkomen uit arbeid en het inkomen uit eigen onderneming) en het overdrachtsinkomen. Het overdrachtsinkomen bestaat uit uitkeringen inkomensverzekeringen (WW, ZW, WAO, pensioen), uitkeringen sociale voorziening exclusief kinderbijslag (Bijstand, IOAW, Wajong etc.), overige ontvangen inkomensoverdrachten om niet (alimentatie). De ontvangen overdrachten betreffen een bruto bedrag waarop zowel belastingen als de werkgevers- en werknemerspremies nog niet in mindering zijn gebracht.

Vermogen – Waarde van het totale vermogen van het huishouden. Het vermogen is gelijk aan het verschil tussen de bezittingen en de schulden.

4.2 Afkortingen

AOW Algemene Ouderdomswet

CBS-CvB Centrum voor Beleidsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek

GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
SSB	Sociaal Statistisch Bestand
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Centrum voor Beleidsstatistiek

Het CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen om deze daarna te verwerken tot statistische informatie over groepen mensen, bedrijven en hun omgeving. De resultaten stelt het CBS voor iedereen beschikbaar. Voor sommige vragen is deze informatie, die beschikbaar wordt gesteld via de CBS-website www.cbs.nl, echter niet toereikend. In dat geval kunnen externe partijen zich wenden tot het Centrum voor Beleidsstatistiek (CBS-CvB).

Het CBS-CvB bepaalt in nauw overleg met de klant welke informatie in welke vorm beschikbaar en nuttig is voor het beantwoorden van de vraag. Daarna voert het CBS-CvB het onderzoek uit en beschrijft de resultaten in een rapport of maatwerkpublicatie. Alle uitkomsten en publicaties worden openbaar gemaakt en zijn te vinden op de website van het CBS-CvB (www.cbs.nl/cvb).